

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 5 februari 2024

Onderwerp: Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul werken samen in de gemeenschappelijke regeling Geul en Maas om afval en grondstoffen van inwoners in te zamelen en te laten verwerken. In het nieuwe Regionaal Beleidskader Afval- en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg (MMV) formuleren deze gemeenten de gezamenlijke visie op het afval- en grondstoffenbeheer en stellen ze 4 doelen vast voor 2030:

1. 90% grondstofscheiding van goede kwaliteit voor de stromen waar een haal- of brengvoorziening voor is.
2. Inwoners beoordelen het afvalbeleid en de mogelijkheden die ze hebben minimaal met een 7 op alle onderdelen.
3. De overlast van afval in de openbare ruimte is sterk afgenomen.
4. Afvalbeheerkosten zijn in lijn met de gevraagde service en referentiegemeenten.

Het regionaal beleidskader schetst de hoofdlijnen van de aanpak om deze doelen te bereiken: aangepaste service, ruimte voor maatwerk en investeren in communicatie en handhaving. Het regionaal beleidskader is een uniform stuk voor de 3 gemeenten.

De verdere concretisering van de strategie, zoals de (herziene) inzamelfrequentie per stroom, investeringen en planning wordt uitgewerkt in het Grondstoffenplan. Deze uitwerking van het afvalbeleid zal per gemeente, afhankelijk van de behoefte van die gemeente, verschillen. Na vaststelling van het regionaal beleidskader wordt gestart met de opstelling van het Grondstoffenplan.

De gemeenteraad stelt het 'Regionaal Beleidskader Afval & Grondstoffen MMV' (met doelen en kaders) vast en het college besluit over het grondstoffenplan (vergelijkbaar met een uitvoeringsplan). Het is belangrijk op te merken dat enkele aspecten van het grondstoffenplan, zoals aanpassingen in de inzamelfrequentie (conform artikel 7 van de Afvalstoffenverordening) en financiële gevolgen die buiten de begrotingskaders van de gemeente vallen, nog steeds goedkeuring van de gemeenteraad kunnen vergen. De uitwerking van het afvalbeleid zal variëren per gemeente, afgestemd op de specifieke behoeften van die gemeente.

Beslispunten:

1. Het 'Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul' vaststellen.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Het regionaal beleidskader schetst de hoofdlijnen van de aanpak om deze doelen te bereiken:

- Wat betreft het verbeteren van de grondstofscheiding richten we ons vooral op vier stromen waar veel winst te halen is: Groente-, Fruit-, Tuinafval en Etenresresten (GFT+E), Plastic en Metalen verpakkingen en Drinkenkartons (PMD), Textiel en Luiers.

- We willen flexibiliteit en maatwerk waar nodig. Per gebied kan het verschillen welke inzamelaanpak het beste past. Bijvoorbeeld inzameling bij hoogbouw, laagbouw, in de historische kern of in het buitengebied.
- Waar het kan, doen we meer dan (gescheiden) inzamelen. Preventie van afval of repareren zorgt ervoor dat spullen niet of pas veel later worden afgedankt.

De concrete uitwerking van de inzamelvoorzieningen en frequenties (waar nodig aangepast op het gebied) volgt in het Grondstoffenplan. De volgende zaken komen daar in ieder geval in terug:

- Brede aanpak GFT + E: meer voorzieningen en gerichte communicatie.
- PMD: overal aan- of rondom huis door inzameling met zakken.
- Optimaliseren service restafval: plaatsens van brengvoorzieningen.
- Gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal.
- Behoud variabel tarief restafval (diftar) maar wel een lager tarievenbeleid op de milieuparken zodat inwoners worden gestimuleerd meer gebruik te maken van de milieuparken.
- Brede communicatieaanpak: gericht op kennis maar ook op het verhogen van de intrinsieke motivatie om zorgvuldig om te gaan met grondstoffen.
- Structurele inzet van handhaving, met waar het kan en moet hulp van technologie (camerabewaking). Ook structurelere inzet van afvalcoaching.

3. Relatie met bestaand beleid

Het lange-termijn-doel is wat vaak de ‘circulaire grondstoffen-economie’ genoemd wordt. In deze circulaire economie bestaat (bijna) geen afval meer en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij de inzameling van afval- en grondstoffen en de communicatie daarover.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Het beleid dat bij onze gemeenten past, moet een goede balans kennen tussen 3 doelen: service, kosten en milieuverbetering. Van deze 3 doelen is ‘milieu’, het voorkomen van verspilling van grondstoffen, een maatschappelijk doel op zich. De service en de kosten die daarbij komen kijken staan ten dienste van dit doel. De service is er om huishoudelijke stromen af te voeren en de kosten van de service moeten worden afgewogen.

Uit cijfers blijkt dat op al deze drie aspecten de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul relatief goed scoren. Uit het ‘Informatiedocument: Van afval naar grondstof in een schone openbare ruimte’ blijkt dat de afvalscheiding (2021) bijzonder hoog is in vergelijking met de rest van Nederland. Het kostenniveau (2021) is vergelijkbaar met het gemiddelde van referentiegemeenten.

De geformuleerde doelstellingen van het Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen MMV zijn erop gericht om op alle domeinen het goede te behouden en de resultaten verder te verbeteren. De 4 doelen zijn:

1. 90% grondstofscheiding van goede kwaliteit voor de stromen waar een haal- of brengvoorziening voor is.
2. Inwoners waarderen het afvalbeleid en de mogelijkheden die ze daarin hebben. Tevredenheid over het afvalbeleid is een rapportcijfer 7 voor alle onderdelen.
3. De overlast van afval in de openbare ruimte is sterk afgenomen.
4. Afvalbeheerkosten zijn in lijn met de gevraagde service en referentiegemeenten.

De 4 doelstellingen geven houvast om de komende jaren de behaalde resultaten met het nieuwe beleidskader te monitoren en waar nodig bij te sturen. De strategie bevat de kaders voor het Grondstoffenplan dat in 2024 wordt uitgewerkt.

5. Samenwerking

De gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul zijn per 1 januari 2021 de verbrede en uitgebreidere GR Geul en Maas gestart. Doel van de GR is onder andere om te komen tot een gezamenlijk afval- en grondstoffenbeleid. Met dit document wordt uitvoering gegeven aan deze doelstelling.

6. Aanbestedingen

n.v.t.

7. Duurzaamheid

Het regionaal beleidskader zet in op verbetering van de grondstofscheiding van 4 stromen. Waar nodig wordt er flexibiliteit en maatwerk toegepast. Ten slotte wordt aan de voorkant meer ingezet op preventie en reparatie. Deze hoofdlijnen hebben een positief effect op duurzaamheid.

8. Financiën

De kosten van het huishoudelijk afvalbeheer in de brede zin (dus ook communicatie, handhaving en beleidsregie) worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Een toename of afname van de kosten wordt dus gedekt door een hogere of lagere afvalstoffenheffing. Vanwege de aard van het document (kaderstellend met doelstellingen en strategie) zijn er geen directe financiële gevolgen van hetgeen beschreven is. Wel wordt beschreven aan welke referenties de gemeente het kostenniveau toetst: De kosten zijn afhankelijk van de keuzes en/of maatwerk die lokaal door Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul worden gemaakt waarbij wordt gekeken naar vergelijkbare gemeenten.

9. Communicatie

Na vaststelling van het Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen MMV wordt het Grondstoffenplan nader uitgewerkt in de 1e helft van 2024 en opgeleverd in de 2e helft van 2024. Implementatie van de maatregelen volgt vanaf 2025 en indien haalbaar, mogelijk eerder.

Participatie

In het voorjaar van 2023 is er een representatieve enquête middels een steekproef gehouden om de mening van de inwoners te peilen. De resultaten van deze onderzoeken zijn opgenomen als bijlage bij het regionaal beleidskader. In de gemeente Maastricht zijn eveneens 4 wijkbijeenkomsten georganiseerd om met elkaar in gesprek te gaan over het nieuwe beleid. Het verslag van deze bijeenkomsten is eveneens bij het regionaal beleidskader gevoegd. Ook is er een participatiebijeenkomst gehouden met de medewerkers van uitvoerende organisatie Stadsbeheer Maastricht om te inventariseren wat zij zien en horen tijdens hun werkzaamheden.

Daarnaast heeft er in elke gemeente een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor de gemeenteraad. Bovendien hebben gemeenteraadsleden uit de 3 gemeenten een 'klankbordgroep' gevormd, waarin zij samen in gesprek zijn gegaan over onderwerpen die relevant zijn voor inwoners en die een rol moeten krijgen in het nieuwe beleid.

10. Afwegingen en Advies

Wij adviseren u

1. Het 'Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul' vaststellen.

11. Bijlagen

bijlage 1: Regionaal Beleidskader Afval- en Grondstoffen MMV

bijlage 2: Bijlagen Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen MMV

- a. Informatiedocument afval en grondstoffen 6 april 2023
- b. Rapportages inwonersenquêtes Valkenburg aan de Geul
- c. Rapportage wijkbijeenkomsten Maastricht
- d. Rapportage stakeholderonderzoek
- e. Verslag participatiebijeenkomst medewerkers Stadsbeheer Maastricht.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 21 november 2023;

Gehoord de raadscommissie Fysiek Domein de dato 16 januari 2024;

B e s l u i t :

- Het 'Regionaal Beleidskader Afval en Grondstoffen Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul' vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 5 februari 2024.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter